

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ST. 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tiskarstvo 10 L.
EKSKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in tiskarstvo v in tiskarstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Na vzhodu se nadaljujejo srdite borbe

Siloviti sovjetski protinapadi so bili odbiti — Na vseh glavnih odsekih se bijejo srdite bitke ob sodelovanju vseh vrst orožja

Berlin, 10. julija. d. O položaju na vzhodni fronti javlja nemško vrhovno poveljstvo v svojem uradnem poročilu:

Na vsej vzhodni fronti poteka boji uspešno.

Berlin, 10. jul. u. Zadnja poročila uradnih vojnih poročevalcev potrjujejo, da zmage nemških oklopnih formacij niso bile lahke. Zahtevale so žrtve najboljših oddelkov. Največje težave nastajajo zaradi tega, ker je treba čimprej likvidirati sovjetske sile. Pred nemškimi oklopnimi vozili se sovjetski vojaki skrivajo v gozdovih in poljih, potem pa jih v temi napadejo iz zaledja, s čimer ogrožajo ceste, ki jih uporabljajo hitri oddelki, ki dovažajo v prve postojanke neizogibna potrebna živila, predvsem pa bencin. Odpor, ki ga nudijo ti sovjetski oddelki v zaledju, je nadvse trdovraten in fanatičen (Piccolo).

Srdite borbe v Besarabiji

Berlin, 10. julija. s. DNB poroča, da so včeraj sovjetske sile, ki so jih podpirali oddelki tankov, skušale zaustaviti prodiranje nemških in rumunskih čet. Sovjeti so bili v hudih bojih odbiti. Nemške in rumunske čete so morale premagati nadaljnji odpor sovražnih zaščitnih oddelkov. Le na tem odseku fronte so bile Sovjetom prizadejane tako velike izgube, da jih bodo težko nadomestili. Nemci so zaplenili zelo mnogo prevoznih sredstev, orožja, municije in strojev vseh vrst. Več tisoč sovjetskih vojakov in oficirjev je bilo ujetih. Na severnem odseku fronte so morali nemški inženjerji v zadnjih dneh zgraditi vozne poti po izredno težavnem močvirnatem terenu, na katerem ni bilo prav nobene prometne naprave. Po cestah, ki so jih zgradili z nepretrganim delom in v izredno težavnih okoliščinah, prodirajo sedaj nemške čete proti vzhodu.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 10. julija. s. Finsko vrhovno poveljstvo je objavilo sredi službeno vojno poročilo, v katerem pravi: Na južnovzhodnem delu fronte se je razvijalo v glavnem izvidniško delovanje. Prišlo je tudi do intenzivnega streljanja. V bližini Lahtenpoe so finske čete prodrle čez mejo v globino 10 km. Nasprotniku so zaplenile 8 topov, mnogo strujnic in drugega orožja. Sovražnik je poskušal prodrati čez mejo, a je bil odbit in je imel hude izgube.

Od 8. julija zvečer dalje so finske čete uničile na vzhodni meji 41 sovražnih tankov. Vojaske operacije se nadaljujejo po načrtu in razni zasedeni kraji so trdno v finskih rokah.

Dne 5. julija so finske pomorske sile potopile 5 sovražnih ladij, poškodovale pa dve vojni ladiji. Nadalje neke 500 tonske minonosce in še 2 trgovski ladiji. Topništvo finskih obalnih trdnjav je stalno obstreljevalo sovražne patrolne ladje, posebno v noči na sredo.

V enem izmed obeh pristanišč Hangöja je bilo poginano v zrak skladišče streliva. Finske letalske sile so bombardirale in razdejale sovražne obrambne naprave, tanke, skladišča streliva, vlake in druge transporte. Finski lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 73 sovražnih letal, 4 fiska letala se niso vrnila na svoja oporišča.

Berlin, 10. jul. s. DNB poroča, da so nemške čete po hudih bojih zavzele Salo, močno utrjeno mesto tik za doseženo finsko-rusko mejo.

Helsinki, 10. julija. s. Doznava se sledeče podrobnosti o operacijah, ki jih omeja včerajšnje vojno poročilo:

Južno od Paanajärvi napredujejo finske čete na 300 km dolgi fronti. Sovražnik se slabo upira v Kareliji. Najgloblje so finske čete prodrle na sovjetsko ozemlje 60 km. Finske čete, ki prodirajo na južnovzhodni fronti v smeri Lahdenpöytä in ki

so dosegle utrjeni pas Sovjetov na severu in vzhodu jezera Ladoga, ogrožajo važno železniško zvezo Viipuri—Sordavada. Ladje, ki so jih finske sile potopile, so pripadale transportom s sovjetskimi četami, ki so bile umaknjene iz Talina.

Bombe na Helsinkih

Helsinki, 10. julija. s. Včeraj jutraj je 6 sovjetskih letal znova napadlo finsko glavno mesto. Bombe so povzročile več požarov. 15 ljudi je bilo ubitih, 126 ranjenih, med temi 67 hudo.

Boji pred Murmanskom

Berlin, 10. julija. s. Iz poslednjih poročil propagandne kompanije izhaja, da so nemške letalske čete predle sistem sovjetskih utrd na odseku pri Murmansk. Nemci so izvajali udarce, ne da bi jih pri tem podpirali tankovski oddelki. Erišlo je tudi do hudih spopadov na nož. Nemške čete so se polastile tudi važne strateške ceste, ki se peljajo proti Murmansk.

Mobilizacija žensk na Finskem

Helsinki, 10. jul. s. Vse ženske v starosti od 18 do 59 let se morajo prijaviti za obvezno delo. Za pomožno delo je bila mobilizirana tudi šolska mladina. Doslej so uporabili 150 tisoč šolarjev za pomožna dela.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 10. julija. s. Vrhovno poveljstvo madžarske vojske je objavilo naslednje poročilo:

Nasi brzi oddelki se bore s sovražnikom, ki se je razvrstil vzdolž Zbrucza in si prizadeva, da bi si izvojevali prehod čez reko. Kolesarski oddelki so s svojim naglim prodiranjem znatno prispevali k uspehom, ki so bili doslej doseženi. Svoj delež pri tem uspehu imajo tudi inženjerske čete.

Preiskava Rooseveltovih ukrepov

Washington, 10. julija. s. Izvedelo se je, da bo kongres na nepopustljivo zahtevo nekaj najprijateljskih ameriških politikov, ki so proti intervenciji, poveril senatskemu zunanjepolitičnemu odboru preiskavo o Rooseveltovi zunanji politiki. Odbor naj bi predvsem dognal razloge, ki so Rooseveltu doveli, da je odredil zasedbo Islandije. Mnogo ameriških parlamentarcev je mnenja, da je predsednik s tem ukrepom prestopil okvir svoje oblasti.

Ostra kritika v ameriškem kongresu

New York, 10. julija. s. Člani kongresa ostro kritizirajo to dejanje, pripominjajoč, da predstavlja vojno dejanje, ki lahko spravi Ameriko v vojno. Senator Wheeler je obožil Roosevelta, da je prekršil ustavo in se pregrešil proti obvezam, ki jih ima do ameriškega naroda. Ob velikem odobravanju je izjavil, da predsednik in njegovi sodelavci Knoxove vrste, ki ščuvajo za vojno, nimajo nobene pravice pošiljati ljudi in ladje čez Atlantik, ker bi to povzročilo vojno. Senator Wheeler je zavrnil obožbo, da je raznesel predčasno vest o zasedbi Islandije, izjavljajoč, da ima narod pravico vedeti, kaj se godi v njegovo škodo.

Zapadna fronta

Berlin, 10. julija. s. Kakor poroča DNB, je bilo včeraj popoldne sestreljenih nad Kanalom 17 angleških letal, ki so skušali napadati francosko obalo. Boji se še nadaljujejo ob času, ko je prišla ta vest v Berlin.

Kodanj, 10. julija. s. Osem angleških letal je v nizkem letu s strojnimi napadali pet danskih ribiških ladij. Eno angleško letalo je pri tem zadelo ob jabor neke fadje in se je vnelo. Treščilo je v morje ter se je z vso posadko vred potopilo.

Prva smrtna obsodba v Angliji zaradi veleizdaje

Rim, 10. julija. s. Včeraj je bil obsodjen na smrt angleški državljani George John Armstrong, ki je bil obtožen veleizdaje. Bil je to v Angliji prvi primer obsodbe na smrt iz takega razloga. Že včeraj je bil Armstrong obsojen v kaznilnici v Wandsworthu.

Proces proti italijanskim mornarjem

Norfolk, 10. julija. s. Zaključene so bile pred sodiščem v Norfolku razprave proti posadkam italijanskih parnikov, ki so jih ameriške oblasti zaplenile. Vsi člani posadke parnikov »Gluanc«, »Guidonia«, »Laconia« in »San Giuseppe« razen treh so bili oproščeni obtožbe, da so izvršili sabotažno dejanje. Italijani Sgletto, Mirigi in Ratto pa so bili spoznani za krive, toda prijavljen je bil priziv na apelacijsko sodišče zaradi pogrbežev v kasnem postopanju.

Bombe na Malto in Marso Matruh

Dve sovražni letali sestreljeni — Delovanje topništva na tobruškem odseku

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 9. julija naslednje 399. vojno poročilo:

V noči na 9. julija so naše letalske formacije bombardirale neko letališče na Malti.

V severni Afriki udeleževanje topništva na fronti pri Tobruku. Naša letala so bombardirala utrdbe v Tobruku, sovražne postojanke v Marsi Matruhu ter letališča vzhodno od tobruškega zaliva.

V letalskih bojih je naše lovsko letalstvo sestrelilo eno sovražno letalo; drugo letalo je bilo sestreljeno od protiletalske obrambe.

Na Bengazi in Tripoli so bili izvedeni

britanski letalski napadi.

V vzhodni Afriki nobenega važnega dogodka.

Rim, 10. julija. s. V noči na sredo so skupine italijanskih bombnikov v valovih napadale letališče v Mikabi na otoku Malta. Naprave na letališču so bile intenzivno bombardirane. Doseženi so bili zelo dobri rezultati. Izbruhnili so več obsežnih požarov, posebno na južnem predelu letališča.

Protiletalsko topništvo je intenzivno reagiralo na napade in tudi zarometi so bili stalno v akciji. Sovražni lovci so ponovno napadli italijanska letala, ki pa so se z letalskim orožjem učinkovito branila.

Izgube Oboroženih Sil v juniju

Rim, 10. julija. s. Glavni Stan Oboroženih Sil je sredi objavil:

Izgube v mesecu juniju in v prejšnjem času, koliko niso bile navedene v prejšnjih seznamih in o katerih so predpisani podatki z navedbami imen, prispele do 30. junija t. l. so znašale:

Za vojsko: v Severni Afriki 319 padlih, 364 ranjenih, 7852 pogrešanih, na grško-albanski in albansko-jugoslovenski fronti: 463 padlih in 630 ranjenih. Podatki o iz-

gubah v Italijanski vzhodni Afriki še niso dospeli.

Za mornarico: 65 padlih, 169 ranjenih, 999 pogrešanih.

V letalstvu: 39 padlih, 30 ranjenih in 56 pogrešanih.

Seznam padlih je objavljen v posebni prilogi današnjih »Le Forze Armate«. Slavnim borcem in njihovim družinam pritičje ganjena in neskončna zahvala domovine.

Bombe su Malta e Marsa Matruh

Due velivoli nemici abbattuti — Attività d'artiglieria sul settore di Tobruk

Il Quartier Generale della Forze Armate comunica in data di 9 luglio il seguente bollettino di guerra n. 399:

Nella notte sul 9 nostre formazioni aeree hanno bombardato un aeroporto di Malta. Nell'Africa settentrionale attività di artiglieria sul fronte di Tobruk. Nostri velivoli hanno colpito fortificazioni della piazza, posizioni nemiche a Marsa Matruh ed

aeroporti ad est di tale località provocando incendi. In combattimenti aerei la nostra caccia ha abbattuto un velivolo nemico; altro velivolo è stato abbattuto dalla difesa C. A.

Su Bengasi e Tripoli incursioni aeree britanniche.

Nell'Africa orientale nessuna novità di rilievo.

Le perdite delle Forze Armate nel giugno

ROMA, 10 luglio. s. Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Le perdite verificate nel mese di giugno e quelle non comprese in precedenti elenchi, per le quali sono pervenuti sino al 30 giugno u. s. i documenti prescritti con le segnalazioni nominative, sono:

Esercito — Africa settentrionale, caduti 319, feriti 364, dispersi 7.852; fronte greco-albanese e albanese-jugoslavo, caduti 463,

feriti 630. Non sono giunti gli elenchi dell'Africa orientale italiana.

Marina — caduti 65, feriti 169, dispersi 299.

Aeronautica — caduti 39, feriti 30, dispersi 56.

Gli elenchi dei caduti sono pubblicati in un supplemento straordinario odierno del giornale »Le Forze Armate«. Ai gloriosi combattenti e alle loro famiglie va la commossa, imperitura gratitudine della Patria.

Razmejitve med Italijo in Nemčijo

Meja poteka od Petelinka do južno od Žirov, od tam pa v vzhodni smeri do nemško-italijansko-hrvatske tromeje

Rim, 10. julija. s. V nemškem ministru je bil 8. julija sklenjen med Italijo in Nemčijo sporazum, ki določa novo skupno mejo med obema državama, kakor se je za to pojavila potreba sprico razsula bivše jugoslovenske države. Sporazum sta podpisala veleposlanik Dino Alfieri za Italijo in državni tajnik nemškega zunanjega ministrstva baron von Weizsäcker za Nemčijo.

Nova meja med Italijo in Nemčijo gre od bivše tromeje med nemško državo, Italijo in Jugoslavijo vzdolž bivše italijansko-jugoslovenske meje do južno od Žirov in od tam v splošnem proti vzhodu do nove tromeje med Nemčijo, Italijo in Hrvaško. Posebna italijansko-nemška komisija, ki bo v kratkem pričela posloovati, bo na terenu definitivno določila mejno črto.

L'accordo di confine italo-germanico

Da Petelink a sud di Ziri, di la generalmente verso l'est fino al punto triconfinale fra il Reich, l'Italia e la Croazia

Roma, 10 luglio. s. L'8 luglio al Ministero degli Affari Esteri del Reich è stato concluso un accordo tra l'Italia e la Germania col quale viene fissata la nuova comune frontiera tra i due paesi in seguito alla dissoluzione dello stato jugoslavo. L'accordo è stato firmato da parte italiana dall'ambasciatore Dino Alfieri e da parte tedesca dal segretario di stato del ministero degli esteri barone von Weizsäcker.

Il nuovo confine fra l'Italia e la Ger-

mania è segnato da una linea che partendo dal cessato punto di incontro triconfinale Reich germanico — Italia — Jugoslavia, si svolge lungo l'ex confine italo-jugoslavo fino a sud di Ziri e di qui, con andamento generale ad est, fino al punto triconfinale fra il Reich germanico, l'Italia e la Croazia. Una commissione italo-tedesca, che inizierà prossimamente i suoi lavori, provvederà a tracciare definitivamente sul terreno la linea di confine.

Koniec bojev v Siriji

Ker ni bilo mogoče poslati ojačenj, je francoska vlada naročila generalu Dentzu, da položi orožje

Vichy, 10. julija. (DNB.) Službeno objavljajo:

Že mesec dni so naše čete v Siriji in Libanonu v hudi borbi, da zagotovijo varnost ozemlja, ki je bilo poverjeno francoskemu varstvu. Kljub vsem prizadevanjem se vladni ni posrečilo, da bi poslala v Sirijo izdatno pomoč, ki bi omogočila nadaljnjo borbo. Da se prepreči nadaljnje prelivanje krvi

v borbi, ki je vsak dan bolj neenaka, ter da se napravi konec trpljenju, ki mu je zaradi vojne izpostavljeno prebivalstvo Sirije in Libanona, je francoska vlada pooblastila vrhovnega poveljnika vojske v Siriji in Libanonu generala Dentza, da položi orožje. Preko ameriškega konzula v Bejrutu so bili včeraj v tem smislu izvršeni koraki.

Albanski Civilni Komisar za Kosovo

Tirana, 10. julija. s. Na osnovi Ducejevega razglasa je albanski ministrski svet na svoji včerajšnji izredni seji imenoval za albanskega Civilnega Komisarja na področju Kosova, Beran in Struge Ministra Feidzija Alisotija, ki mu je bila poverjena vsa civilna uprava oblasti na tem ozemlju.

Novi Komisar spada med najbolj znane politične osebnosti v Albaniji. Bil je večkratni minister.

Ujetniki se vračajo

Zagreb, 10. julija. s. V Sarajevo je včeraj prispelo 220 vojnih ujetnikov, večinoma Bosancev, ki so bili ujeti od Italijanov v Skadru in odpisani v Bolzano. V razgovoru z novinarji so izrazili svoje zadovoljstvo sprico ravnjanja, ki so ga bili deležni v času, ko so bili v Italiji.

Roosevelt pripravlja napad na Evropo

Z zasedbo Islanda je prišla Amerika v področje, kjer imajo besedo topovi

Rim, 10. julija. s. Po evropskih glavnih mestih ugotavljajo glede na ameriško okupacijo Islandije naslednje:

1. Zedinjene države so v pravem pomenu besede napadle evropsko skupnost.

2. Okupacija otoka pomeni nasilje nad malo državo, kakršna je Danska, ki ni sposobna upreti se velikani, ki jo je napadel in oropal.

3. Zasedba je nov dokaz angleškega protievropskega duha, ker je Anglija s svojimi lastnimi rokami odprla vrata v Evropo severnoameriškega imperijalizma.

4. Zasedba pomeni nov korak Zedinjenih držav k intervenciji in diktatorsko potezo Roosevelta, da bi poveljeval severoameriški narod v vojno, ki je ta ne mara.

5. Roosevelt je že ponovno potepel Monroevovo doktrino na moralnem in diplomatskem področju, sedaj jo je s svojimi predsedniškimi škornji še na zemljepisnem, premišljen je stopil iz severoameriškega v evropski prostor.

6. Ameriški ukrep pomeni grožnjo tudi za ostale otoke na Atlantskem oceanu in države, ki jih posedujejo.

7. Ta ukrep pomeni nov doslej najdrzejši in skoraj najstrašnejši poskus Roosevelta, da bi povzročil krvave incidente, s katerimi bi predsednik hotel razvneti nacionalno zavest severameriškega naroda.

8. Zasedba otokov pomeni končno jasno priznanje, da je za Anglijo in za Roosevelta bitka na Atlantiku tako, kakor se stvari sedaj razvijajo, izgubljena, in da je zaradi tega treba nujno najti izhod iz položaja.

Berlin, 10. jul. s. »Politisch-diplomatische Korrespondenz« se bavi z zasedbo Islanda in pravi, da je hotel Roosevelt na vsak način storiti korak dalje v vojno v trenutku seveda, ko vsi evropski in mnogi ameriški narodi z največjim zanimanjem spremljajo veliko bitko, ki bo uničila boljše. Predsednik Zedinjenih držav je v nasprotju z vsemi svojimi slovesnimi izjavami ameriškega narodu ustvaril položaj, iz katerega se ne bo mogel več umakniti. Iz tega jasno sledi, da Rooseveltu ni mar usoda njegovega naroda in drugih narodov, ki so popolnoma neinterezirani na konfliktu. Sovražstvo in imperialistični cilji ga silijo vedno bolj v pustolovščino in za njene posledice bo odgovoren izključno le on.

Pod naslovom »Rooseveltova odgovornost« piše »Börsenzeitung«, da se ne more niti reči, kakor da bi osne države pripravljale napad na ameriško celino, pač pa je res baš nasprotno, kajti Amerika pripravlja napad na vzhodno poloblo. Predsednik in njegova masonska klika so prevzeli s tem dejanjem docela prostovoljno pravno vlogo napadalca. Washington išče vsa mogoča sredstva za čim večjo publikacijo svoje solidarnosti z boljše. Docim se na eni strani predsednik proglašča za prvoborca svobode narodov in zaščitnika civilizacije, odreja na drugi

strani svojim četam zasedbo dežele, ki je vseskozi izven konflikta. Tako je Roosevelt pogazil pravice malega in mirnega naroda. Gospod Roosevelt in njegovi pajdaši so stopili prostovoljno v odsek, kjer imajo besedo topovi. Tako je stopil v okrožje evropske polobe ter je treba dobro poudariti, da bo vsaka ladja s spremstvom ali brez spremstva, ki bo prišla pred naše topove, ki naših topov. Odgovornost za vse nosi izključno Amerika.

Roosevelt je prekoračil svoja polnomočja

New York, 10. jul. d. Za ameriško javnost je prišla okupacija Islanda po četah ameriške voje mornarice precej nepričakovano in ni nalezla na tako splošno odobravanje, kakor skušajo to prikazovati z ameriških službenih mest. Tako na prim. piše »Daily News« v uvodniku, da načelnik Rooseveltov korak dve važni vprašanji: 1. ali spada Island v zapadno zemeljsko poluto, in 2. ali je imel predsednik Roosevelt za ta korak tisto polnomočje, ki mu pritiče po ustavi. Geografi na splošno prištevajo Island v vzhodno zemeljsko poluto in tudi vlada Zedinjenih držav doslej ni nikoli reklamirala tega otoka na zapadno stran. Teh reklamacij vsaj ni bilo do zadnjega meseca, ko je vlada Zedinjenih držav uvrstila Island med tista področja, za katera ne velja prepoved o izvozu ameriškega petroleja.

Drugo vprašanje o Rooseveltovem ustavnem polnomočju je sporno, zakaj predsednikovo polnomočje v činu vrhovnega poveljnika ameriških oboroženih sil sicer ni omejeno, toda samo kongresu pritiče pravica napovedati vojno. Roosevelt je omeil zasedbo Islanda sicer kot defenzivni ukrep, toda treba je počakati, kaj prinese bodočnost. List izraža nato upanje, da Roosevelt tega svojega »defenzivnega koraka« pač ne bo poizkušal brez formalnega privoljenja kongresa izpremeniti v »ofenziven korak«.

Mnogo pa se v Zedinjenih državah v zvezi z zasedbo Islanda komentira tudi zelo dvomljivo stališče, ki so ga zavzeli mnogi prominentni izolacionisti. Ti namreč zdaj po večini označujejo to Rooseveltovo akcijo za »stvar, o kateri se da razpravljati«. Ti izolacionisti pa bi bili pripravljeni »razpravljati« o tej Rooseveltovi akciji še zmerom le pod pogojem, da se iz nje ne bi izničila vojna. Presenetljivi mir in ravnodušnost, s katero so mnogi izolacionisti sprejeli Rooseveltov korak, si je po mnenju diplomatskega sodnika »New York Timesa« Trocka mogoče tolmačiti tako, da pač vsi ameriški stratezi vidijo v Islandu ameriški branik na vzhodu, kar naj bi bil po njihovem mnenju že zadostni argument za okupacijo tega nevtralnega ozemlja. Nekateri ameriški listi, ki so bili poprej zelo strogi glede Rooseveltovih obljub, da si bo zmerom prizadeval obdržati Ameriko izven vojne,

Pomembna kulturna manifestacija v Ljubljani

Prisrčen sestanek s člani Kr. Rimske opere na unionskem vrtu v navzočnosti najvišjih dostojanstvenikov — Impozantna predstava v operi

Ljubljana, 10. julija. Včeraj popoldne je ljubljanski župan priredil na vrtu hotela Union zakusko v čast članom Kr. Rimske opere.

Okrog 5. ure so se zbrali na vrtu, ki je bil okusno okrašen s trobojnicami in cvetjem, številni gostje, ki jih je sprejemal župan z gospo. Prišel je Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli z gospo Pavlo, Poveljnik 2. Armadske Zbora Eksc. General Robotti s številnimi višjimi oficirji, Kvestor Gr. uff. Messana Ettore, Viceprefekt dr. Bisia in funkcionarji Visokega Komisarata, med njimi šef Tiskovnega urada Comm. Carlo Tigoli. S svojo udeležbo so počastili odlične goste člani sosedstva in člani ljubljanskega mestnega sveta, upravnik Oton Zupančič, ravnatelj Golia, ravnatelj dr. Ukmari in mnogi drugi predstavniki naše javnosti. V prijetnem razpoloženju so potekle prve minute, preden je župan dr. Adlešič pozdravil odlične goste. V živahnih pogovorih so bili člani slavnega ansambla s člani naše opere in drame. Pozornost so vzbujali najodličnejši predstavniki glasbene umetnosti: Fašistične Italije Benjamin Gigli, dirigenta Tullio Serafin, Fabritius in drugi.

Zupanov pozdravni nagovor

Ekscelence, gospe, gospodje! Dovolite, da Vas kot župan sredi bele Ljubljane najiskrenejše pozdravim. Naša misel vodi k Duceju, ki je blagohotno odločil obisk slavne kraljeve rimske opere da bo tudi prebivalstvo Ljubljane in ljubljanske province deležno visoke umetnosti, ki diti umetnike Vasega, širom sveta slavnega opernega gledališča. Zato mi izrokam v imenu mesta Ljubljane in ljubljanskih prebivalcev našo najprijetnejšo zahvalo. Iskrena zahvala vsem častitim damam in gospodom, ki se niste strašili truda ter dolge poti, da ste obiskali po tako krasnih uspehih in kraljevskem Zagrebu tudi našo belo Ljubljano in prinesli tudi našemu mestu in narodu neposreden užitek Vase visoke umetnosti. Naše mesto in narod Vam bosta za to od srca hvaležna.

Zelo sem počaščen, da se morem v tem trenutku spomniti Ekscelence princa Borghesea, rimskega guvernerja, ki je kot tolažak Ducejeve volje hotel nuditi Ljubljani svojo visoko pomoč in nasloviti najvdaernejši in prisrčni pozdrav na Vas knez Denticce, ki s tako ugledno mladostjo vodite usodo velikega teatra. Z enakimi občutki izražam priznanje Ljubljane uglednemu maestro Serafiniju, velikemu Benjamini Gigliu, famozni Mariji Caniglia in preko teh imen vsem umetnikom in onim, ki

so tvorci slave kraljevega teatra v Rimu. Ljubljana je že v svoji preteklosti imela večkrat čast uživati italijanske pevske umetnosti. Že v 18. stoletju so pri nas gostovale pomembne italijanske umetniške družbe. Za najuglednejšo izmed njih, Mingotti, so bili tiskani tu v Ljubljani: celo libreti. V dobi velikega mecenata barona Zrnsa so dale italijanske operne družbe umetniško obliko tudi slovenski besedi.

V ste zopet navezali stike s to preteklostjo. Vsa slovenska javnost je z veseljem sprejela vest o Vašem gostovanju in to nenavadno zanimanje ljubljanskega prebivalstva dokazuje, kako visoko ceni Vaso umetnost. Nadejam se, da bo imelo še večkrat priliko slišati Vas v svoji sredi.

Svojo zahvalo združujem z željo, da bi Vam bilo hvanje v našem mestu prijetno in da bi odnesli v večno mesto od nas najboljše spomine.

Zupanove besede so navzoči sprejeli z odobravanjem, nakar se je glavni intendant rimskih gledališč knez Francesco Denticce zahvalil za pozdrav. Knez Denticce je izjavil, da se umetniki, ki jih vodi, prav dobro počutijo v Ljubljani in da so v našem mestu kakor domači. Enak občutek so imeli v Zagrebu. Gostom je znana velika ljubzen, ki jo ima Ljubljana in njeno prebivalstvo, kakor tudi prebivalstvo vse ljubljanske pokrajine zlasti do glasbene umetnosti. Zaradi tega je ansambel Kr. Rimske opere s čim večjim veseljem prišel gostovat v Ljubljano, kar se je zgodilo po volji Duceja in po zaslugi Visokega Komisarja, ki kaže toliko naklonjenost do slovenskega prebivalstva. Duce je Slovencem obljubil, da bodo njih kulturne pravice spoštovane in da bodo ohranili svoje narodne lastnosti. In tako se bo tudi zgodilo. Dejanja izvrševalca Ducejeve volje Visokega Komisarja dokazujejo, da se Ducejeva volja v celoti izpolnjuje. Vsa Italija je ponosna na svojo Vojsko in slovensko prebivalstvo naj bo hvaležno Italijanski Vojski, da je pod njenim okriljem.

S pozdravom Duceju, Visokemu Komisarju, Vojski in županu je zaključil knez Denticce svoj govor s prošnjo županu, naj bo tolažak te zahvale pri ljudstvu. Navzoči so z velikim odobravanjem sprejeli izjave kneza Denticce.

Pri številnih mizah se je razvil neprijeten pogovor med gosti in našimi gledališkimi umetniki. Mnogi so oblegali Benjamini Giglija, ki je radevolje dalj avtograme in se prisrčno razgovarjal s članicami in člani našega gledališča.

vse osebe z orkestrom, zborom, baletom ter tehničnim personalom, ne bo nikoli pozabljeno. Predobro se zavedamo njegove zasluge in žrtve, ki so zvezane s tem gostovanjem, pa zlasti še idealne trudoljubnosti umetnic in umetnikov, ki so dospeli k nam iz Venečnega Rima.

Nabito polno gledališče in prekipeljavajoče navdušenje publike, srečne ob uživanju že pol stoletja prav posebno ljubljane ital. opere, sta kazala, da je naša kavalska umetniška gesta najtoplejši odmev. Scene, ki sta jih ustvarila Camillo Parravicini in Pericle Ansaldo ter kostumi iz časa okoli l. 1830 v Parizu po zasnovah Maria Pompeja, so takoj zavzele naše občudovanje. Te sobane in ta dvorana so imponirale. Končno smo gledali slikovito stilstost oblik in prostorov in popolni pravilnosti. Odlični režiser Marcello Govoni pa je ustvaril na odru življenje in prelivanje situacij, ki so se neprestano menjavale kakor v čarobnem kaleidoskopu.

Dirigent Tullio Serafin je že dolgo priznana kapaciteta svetovnega slovesa. Spoznali smo v njem umetnika najfinije duše, ki dosega s svojim mojstrskim orkestrom najvišje, najmočnejše in najnežnejše efekte brez vsakršnih zunanjih demonstracij, skop v gestah, mirno in elegantno. Snovi smo poslušali diven orkester, ki svira, ki se čudovito uveljavlja zase, a le spremlja, razlaga in podpira, kadar imajo torej besede pevci. Mojster Serafin nam je podal predstavo, ki je imela svoje viške ne le v solistič, temveč takisto v orkestru in zboru. In naša publika je to takoj razumela in

cenila ter prirejala gospodu Serafinu po predgrah in po vseh dejanjih iskreno tople ovacije.

Med pevci umetniki pa smo spoznali kar troje rojakov: na prvem mestu Mario Caniglia, ki je podajala naslovno partijo Violette Valery, Gina Becchia, ki je pel očeta Germonta in proslulega ljubljence svetovnega filmskega občinstva, prvaka tenoristov, Beniamina Giglija ki je pel Alfreda.

Maria Caniglia je pevski fenomen, umetnica vprav čudežne glasovne zvonkosti, razsežnosti, prodornosti in lepote. Caniglia je visoko dramatična koloraturka. Impozantna lepota, silna igralka, enako do visoke sposobna za Aldo, Normo, Sento kakor za Violetto! Torej resnično čisto izjemna umetnica, živa senzacija! Svojo partijo je podajala z vztrajnim naponom, temperamentom in čustvom od začetka do zaključka. Imela je prekrasne prizore, ki so vzbujali poslušalce do spontanosti viharne ploskani.

Gino Becchi je bariton, ki živo spominja na Tita Ruffa; ima topel, velik, do skrajnosti prožen in vzorno kultiviran glas, izvrstno igrar in je zmagovalno učinkovit v svojem nastopanju.

O Gigliju pisati bi bilo vodo nositi v morje. Nima enakega na opernem odru in svet se mu klanja do tal. Kot osebnost veselimpatičen mož, ima zlato grlo in umetnost slavčevega petja. Učinek svojega podajanja je stopnjeval od dejanja do dejanja; še nikoli nisimo čuli tenorista, ki bi bil dvignil finale tretje slike do take krasote in ki bi zaključil četrto sliko s toliko silo. Kajpak mu je občinstvo na vse načine izražalo svoje zadovoljstvo.

»Traviata« smo čuli po dolgem času v prvotni, originalni obliki. Odprli so pri nas krajsane scene, zlasti zaključek 2. in 4. slike. Videli smo zopet enkrat baletni na-

La prima serata degli artisti da Roma

Il brindisi del sindaco — Incessanti applausi hanno confermato la fama mondiale dell'arte di Beniamino Gigli

La città di Lubiana che già profuse allori ai nostri artisti del 700 ed Ottocento, è stata ieri presa come per un antico richiamo da un entusiasmo veramente profondo e sentito per la prima rappresentazione data dalla compagnia lirica del Teatro Reale dell'Opera di Roma. In un cordialissimo ricevimento offerto nel pomeriggio dalla podesteria nel giardino di un albergo cittadino alla presenza dell'Alto Commissario, degli artisti e tutte le autorità italiane e slovene della nuova provincia, il podestà dott. Adlešič ha voluto appunto ricordare le antiche tradizioni che legarono un tempo la bianca città slovena all'Italia ed ha espresso a nome del popolo la sua gratitudine per il Duce per l'odierno avvenimento. Egli ha pure inviato un saluto al governatore di Roma. Un felice indirizzo di risposta gli ha rivolto il sovrintendente del teatro Senatore Denticce.

Ieri sera una enorme ressa di ammiratori assediava il teatro cittadino dove la »Traviata« di Giuseppe Verdi ha raccolto le folle incontentibili degli avvenimenti

Ljudski koncert na Kongresnem trgu

Ljubljana, 10. julija. Ljudski koncert solistov Kr. opere iz Rima, ki bo danes popoldne ob 17. uri na Kongresnem trgu, odnosno če bo slabo vreme v veliki unionski dvorani, je dobrodelni koncert in je ves dohodek namenjen deloma Rdečemu križu, deloma pa v podporo umetnikov. Na koncertu bodo nastopili naslednji umetniki pevci: tenorist Beniamino Gigli, sopranistka Marija Caniglia, sopranistka Marija Hüder, mezzo-sopranistka Medera Limberti, sopranistka Tina Macchia in baritonist Gino Becchi. Na klavirju bosta spremljala pevce maestro Nicola Russi in maestro Reinoldo Zamboni. Pred začetkom koncerta in ob sklepu bo sodelovala godba grenadirjev. Sporedne točke ljudskega koncerta se bodo sproti napovedovale. Vse posetnike koncerta opozarjamo na točen začetek. Če bo vreme ugodno, bo koncert na Kongresnem trgu, sicer pa prav tako ob 17. v veliki unionski dvorani. Predprodaja vstopnic bo danes do

16. ure v veži kina Matice, od 16. ure dalje pa bo poslovala ena blagajna pri lekarni Bahovec, druga blagajna pa pri Novi zalozbi. Na obeh teh mestih bo tudi dostop za občinstvo na koncertni prostor. Iz Gradišča ne bo dohoda na koncertni prostor, zato prosimo občinstvo, da prihaja h koncertu iz Selenburgove ulice ali pa po Kongresnem trgu. Ponovno opozarjamo, da se dobe v predprodaji bele in zelene vstopnice. Bele vstopnice imajo natančno naznačeno vrsto in številko sedeža tako za Kongresni trg kakor tudi za unionsko dvorano. Sedeži po 15 lir so v sredini, med znamenjem in nunsko cerkvijo. Ti sedeži so razvrščeni v Unionski dvorani od 1. do 15. vrste v parterju. Sedeži desne skupine po 10 lir so na Kongresnem trgu proti kavarni Zvezdi, v unionski dvorani pa od 16. do 30. vrste v parterju. Sedeži leve skupine po 10 lir so na Kongresnem trgu proti Gradišču, v unionski dvorani na vsem

abbiamo avuto — imeli, imele smo avete avuto — imeli, imele ste hanno avuto — imeli, imele so Mangiare — jesti ho mangiato — jedel, jedla sem hai mangiato — jedel, jedla si ha mangiato — jedel, jedla je abbiamo mangiato — jedli, jedle smo avete mangiato — jedli, jedle so hanno mangiato — jedli, jedle so Tu imate dva primera glagolov, ki tvorita sestavljene čase z »avere«. Zdjaj pa se primer za sestavljeni dovršni pretekli čas z »essere«. Najprej »essere« sam. Poznati moramo njegov pretekli deležnik. Sam ga nima in si ga je izposodil pri glagolu »stare« = stati. Glasi se »stato«.

Bolči je nato spet pisal. Essere — biti sono stato, sono stata — bil, bila sem sei stato, sei stata — bil, bila si è stato, è stata — bil, bila je siamo stati, siamo state — bili, bile smo siete stati, siete state — bili, bile ste sono stati, sono state — bili, bile so »Čakaj, čakaj, tu je pa nekaj spet drugače!« je zasopihal gospod Piškur. »Seveda je drugače, essere« namesto »avere!« je rekla gospa Piškurjeva. »Ne samo to,« je pokimal Bolči očetu. »V sestavljenih časih, ki se tvorijo z »essere«, se pretekli deležnik spreminja po spolu in številu osebka! Moški

zato reče: sono stato — sem bil, ženska pa: sono stata — sem bila. Čisto kakor v slovenščini! — Zgoraj, pri časih, ki se sestavljajo z »avere«, pa smo opazili, da ostaja pretekli deležnik vsekoli nespremenjen! In ker je teh poslednjih glagolov več, bo stvar mnogo bolj preprosta kakor bi bila sicer, papa!« je rekel Bolči in hudomušno poškilil proti gospodu Piškurju. »To bi bilo meni vseeno, da veš, fant!« je siknil gospod Piškur. »Saj, saj!« se je podal Bolči. Zdjaj pa vzemimo še drug, navaden glagol, ki tvori sestavljene čase z »essere«. Recimo — ven iti, »sortire«. Pretekli deležnik — sortito. Čakajte, napišem vam sestavljeni dovršni pretekli čas. »Sortire — ven iti sono sortito, -a — šel, šla sem ven sei sortito, -a — šel, šla si ven è sortito, -a — šel, šla je ven siamo sortiti, -e — šli, šle smo ven siete sortiti, -e — šli, šle ste ven sono sortiti, -e — šli, šle so ven. »Zdjaj pa čisto razumem!« je pokimala gospa Piškurjeva.

»Naš čas je potekel, grázie. Ne vzdržim več, hò sète. Sortirò. Vorrèi bère un bicchiere di birra!« je izjavil gospod Piškur in res vstal. »Fant, ti se spravi lepo spat. Mama, greš z mano? In vi, gospod Ovca?« Ali se je lekcija pri pivu nadaljevala, ne vem.

Verdijeva „Traviata“ v izvirni obliki Prekrasna inscenacija in mojstrsko izvajanje

Predstavo v operi so počastili s svojim obiskom Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli ob spremstvu gospe, Poveljnik Armadske Zbora Eksc. Robotti, Poveljnik Divizije Grenadirjev General Orlando, Poveljnik Divizije Isonzo general Romero, Kvestor Messana, zastopnik Stranke cav. Gatti, Viceprefekt dr. Bisia, nemški konzul dr. Brosch in drugi najuglednejši zastopniki, med njimi župan dr. Adlešič, rektor univerze dr. Slavčič in drugi.

Prva in najgloblja hvalečnost naše glasbo ljubce in skoro pol stoletja posebej operno umetnost resno gojčice ter vedno ljubce in razumevalce publike velja za snojnji historični kulturni dogodek Eksc. Visokemu Komisarju Grazioliju.

Njegova je zasluga, da je prvič, odkar stoji naša Opera, prišel v Ljubljano celokupni operni ansambel svetovnega slovesa gostovat: kraljeva rimska opera s solisti in dirigentom najvišjega mednarodnega ugleda, z vzornim orkestrom, izvrstnim zborom, z idealno opremo in z vsem ostalim mojstrskim aparatom. Odkar teče slovenska visoka kulturna zgodovina, nismo doživeli sreče, da bi poslušali in gledali operno predstavo tako krasne kvalitete in izvirnosti in po interpretih tolike slave.

Najlepše, kar ima italijanska glasbena umetnost, opero, ki je že stoletja v svetu vodilna in po vsej naši zemlji milijone duš in src navdušujoča, dvigajoča in pretresajoča, nam je privedel Eksc. Visoki Komisar. Da je pridobil za ta višek kulturne simpatije kr. ital. vlado, posebej prosvetno ministrstvo, soliste najuglednejših imen, dirigenta mojstra Tullia Serafina in

„Malo italijanščine za vsak dan“

»Presneto, danes sem pa žejen, da je od sile. Prav nič se mi ne da učiti,« je potožil gospod Piškur po večerji, ko naj bi se bil začel tečaj. »Žejen sem — hò sète. Žeja je namreč »la sète«. Italijan pravi: imam žejo — hò sète. Kaj bi? Pivo? Ali vino?« ga je podražil Bolči. »Nikar mi ne zbujaš skomin!« »Pivo — la birra, vino — il vino, čisto po slovensko, kaj? Kozarec — il bicchiere (izg. bikkjère). Kozarec piva — un bicchiere di birra.« »Rad bi pil — kako se pa to reče?« »Rad bi pil — vorrèi bère. Piti — bère, pijem — io béro, pil — bevúto.« »In jesti?« je vprašala gospa Piškurjeva, očividno zato, da bi spravila družbo na druge misli. »Jesti — mangiare (izg. mandžäre). Jedel — mangiato.« »Poslušaj, fant, nekaj si nam pravil o sestavljenih časih. Ali ima tudi italijanščina take sestavljene čase kakor slovenščina ali nemščina?« »Zato pa omenim tu pa tam kakšen pretekli deležnik — pil, bevúto — jedel, mangiato. Dobro, bom pa nočoj to povedal. Poleg časov, ki so nam že znani, imamo še celo vrsto sestavljenih časov...« »Boš že spet nametal na papir — ?«

»Nak, nočoj bom povedali samo nekaj, kar je najnujnejše. Sestavljeni časi se tvorijo tudi v italijanščini tako kakor v drugih jezikih: s pomožnim glagolom in deležnikom. Pomožna glagola sta pa dva, »essere« — biti in »avere« — imeti. Večina glagolov tvori sestavljene čase z »avere«. In to nas Slovence najbolj moti.«

»Kako?« »Tako: po slovensko se reče — sem jedel, sem pil. V slovenščini tvorimo sestavljene čase s pomožnim glagolom »biti«. Italijan pa pravi: ho mangiato, ho bevúto, uporablja torej pomožnik »avere!«

»Kakor Nemeč!« se je oglasil gospod Piškur. Ich hab e gegessen, ich hab e getrunken... To bom pa že razumel. »Vsi pa nemskega ne znamo, zato bo res nerodno,« je rekla gospa Piškurjeva. »Ho mangiato, ho bevúto« se prav za prav pravi — »imam jedel, imam pil...«

»Bog ne daj, mama, da bi na to mislila. Pozabiti moraš, da pomeni »ho« — imam. Misli! moraš vedno le, da pomeni »ho mangiato, ho bevúto«, vsako kot nerazumljiva celota — čisto navadni pretekli čas, ki se glasi po slovensko slučajno sem jedel, sem pil. Saj se pri slovenskem preteklem času

tudi ne zavedamo več pomena pomožnega glagola »em!«

»Pa se vsi glagoli ravnaajo po tem, kar pripoveduješ?« vprašuje gospa Piškurjeva.

»Vsi ne, pač pa večina. Večina glagolov tvori sestavljene čase z »avere«. Z »essere« tvorijo sestavljene čase: glagol »essere« sam, potem nekateri glagoli, ki izražajo premikanje, in pa povratni glagoli. Povratni glagol je na primer: umivam se. Ob njem stoji tako imenovani povratni zaimke »se«.

»Hm. Kateri pa so ti sestavljeni časi?«

»Za nas prihajata v poštev zaenkrat le dva: sestavljeni dovršni pretekli čas in pa predpretekli čas. Prvi se imenuje po italijansko passato prossimo. Ta nam nadomešča v pogovornem jeziku tisti perfekt ali nesestavljeni dovršni pretekli čas, ki smo o njem že govorili.«

»Aha, tega se pa še spominjamo!« »Vidite, ta čas tvorimo s sedanjim časom pomožnika in s preteklim deležnikom. Recimo: ho mangiato, ho bevúto — je passato prossimo ali sestavljeni dovršni pretekli čas. Čakaite, napisal vam bom.«

In je Bolči napisal naslednje: Avere — imeti ho avuto — imel, imela sem hai avuto — imel, imela si ha avuto — imel, imela je

Računski zaključek OUZD v Ljubljani

Poslovni prebitki v preteklem letu znaša 2.808.557 din — Lani je bilo povprečno 104.408 zavarovancev

Ljubljana, 10. julija. — Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je na svoji seji v torek odobrilo računski zaključek za poslovno leto 1940. Nedvomno bo zanimalo tudi širšo javnost, kako je OUZD gospodaril lani in kako so se kazale v njegovem poslovanju splošne socialne in gospodarske razmere.

GIBANJE ŠTEVILA ZAVAROVANCEV
Lani je bilo povprečno število zavarovancev precej višje kakor predlanskim, znašalo je 104.408 (predlanskim 99.995) ali 4.412 več. Najmanj delavstva je bilo zavarovano januarja, 89.944, največ pa septembra, 113.320. Oktobra se je število zavarovancev že znižalo na 111.354, novembra na 108.373, decembra je pa se nazadovalo na 100.525. Predlanskim je znašalo najvišje število zavarovancev 108.401 (avgusta). Sorazmerno precej visoko število zavarovancev je lani omogočilo OUZD uspešno poslovanje.

POVPREČNA DNEVNA ZAVAROVANA MEZDA 28,92
Povprečna dnevna zavarovana mezda je bila lani znatno višja kakor predlanskim; znašala je 28,92 din, predlanskim pa 25,17. Zelo se je dvignila povprečna dnevna mezda zlasti decembra zaradi spremembe mezdnih razredov; znašala je tedaj 34,55 din, a v začetku leta je bila zelo nizka, 25,07 din, zato ni moglo biti doseženo višje letno povprečje. Na zvišanju zavarovane mezde so pa seveda vplivali tudi predpisi o minimalnih mezdah.

LETNI ZAVAROVANI ZASLUŽEK SKORAJ MILIJARDO DIN
Letni zavarovani zaslužek zavarovancev je znašal lani 945 milijonov din, predlanskim pa samo 788 milijonov. Povprečni dnevni zavarovani zaslužek je znašal lani 3.019,947. Najnižji je bil januarja, 2.254,992 din, najvišji pa novembra, 3.723,030. Decembra je že očitno veliki padec; dnevni zavarovani zaslužek je znašal 3,473,150 din.

SLABE ZDRAVSTVENE RAZMERE POZIMI
Na uspeh poslovanja vplivajo tudi zelo zdravstvene razmere zavarovancev. Lani pozimi so bile zdravstvene razmere zavarovancev zelo neugodne. Odstotek bolnikov je znašal 3,6 skupnega števila zavarovancev. Nekoliko manj bolnikov je bilo februarja, vendar še vedno 3,35%. V drugem polletju so bile zdravstvene razmere ugodnejše, a že v maju je znašal odstotek bol-

nikov samo 2,33%. Decembra se je odstotek bolnikov zopet povečal, in sicer na 3,06%. Lani je bilo povprečno na dan 2.744 dela nezmožnih zavarovancev, a predlanskim je prejemale podpore povprečno po 2.900 bolnikov na dan.

PODALJSANA PODPORA DOBA
Lani je OUZD izplačeval za bolnike z bolezensko dobo nad 26. tednov iz sklada za dajanje večjih podpor; likvidacijsko premoženje bolniškega zavarovanja, ki je služilo prej temu namenu, je bilo že predlanskim porabljeno. Sklad dopolnjujejo iz čistega poslovnega prebitka OUZD. Toda OUZD je predlanskim zaključil poslovno leto s primanjkljajem, zato niso mogli dopolniti sklada za večje podpore, tako da se naglo zmanjšuje, a po pravilih ga mora ostati najmanj četrtnina nedotaknjena. V začetku leta je znašal sklad 2.310,148 din, ob koncu pa samo še 1.236,071. Za letošnje podpore je ostalo samo še nekaj nad 500 tisoč din.

MORALI SO NAJETI POSOJILO
Po zakonu o zavarovanju delavcev je treba voditi za vsako zavarovalno panogo posebej račune in vsaka panoga se mora vzdrževati le s svojimi dohodki. Zavarovalne panoge, osnovane na kapitalnem kritju, nezdruženo zavarovanje, zavarovanje za omenjnost, starost in smrt, ne obkličajo pomanjkanja likvidnih sredstev tako kakor bolezenska panoga, ker pobirajo primerno visoke zavarovalne premije za tekoče izdatke. Bolniško zavarovanje pa mora izplačevati podpore, dajatve in storitve sprti, medtem ko prejema zavarovalne prispevke šele čez 3 do 4 mesece. Zato bi moralo imeti večjo obratno glavnic, najmanj 4 do 5 milijonov din, a obratna sredstva so navadno zelo skromna. Zato si morajo za kritje izdatkov bolniškega zavarovanja izposojati denar, in sicer od nekdaj znanih zavarovanja. Urad je bil lani v hudih denarnih težavah zaradi slabih zdravstvenih razmer prve mesece in zaradi neugodnega zaključnega računa predlanskim, zato je moral že aprila najeti posojilo dva milijona din. Osrednji urad je odobril posojilo v znesku 3 milijone din iz sredstev neugodne in starostnega zavarovanja.

DOLGOVI DELODAJALCEV 32.998 MILIJONA DIN
Lani je bilo potrebno še intenzivnejše izterjevanje prispevkov, da bi urad ostal likviden. Ugotavljajo, da veliki svetovni dogodki, ki groze z nevarnostjo razširitve

konfliktov, vplivajo na plačilno moralo; vplačila se tedaj navadno zmanjšajo celo na četrtino normalnega inkasa. Lani je urad izdal 303.364 plačilnih nalogov. Opmenov in prisilnih izterjav je bilo 85.936. Značilno je dovolj že, da je bilo treba lani posebej izterjavati 54.893.207 din, a skupni predpis za vse zavarovalne panoge je znašal din 127.418.700. Po bilanci z dne 31. decembra lani so znašali zaostanki 32.997.795 din ali 25,59% predpisa. Največ zaostankov odpade na bolniško zavarovanje, 16.612.356 din. Za zaostanke je določena najvišja dopustna meja 25% in kakor vidimo je bila že prekoračena.

NAJVEČJI IZDATKI ZA HRANARINO
Kratek pregled izdatkov nam pokaže, da najvišji odstotek doseže hranarina 27,6%. Skupno so izplačali na račun hranarin din 8.168.821. Na drugem mestu so upravninski stroški, 9.010.856 din ali 13,69%, na tretjem zdravniški stroški, 6.23 milijonov din ali 9,47% itd. Precej zmanjšujejo dohodek dotacije sklada za odpis neizterljivih prispevkov, ki so znašale lani 1,61 mil., in dotacije sklada za pokritje primanjkljajev. Ta sklad je upravljal Osrednji urad v Zagrebu. Lani je OUZD plačal v ta sklad 1,61 mil. din. Razveseljivo je, da se jim je vendar posrečilo zaključiti poslovno leto s prebitkom, ki znaša 2.808.557 din ali 4,27% predpisa. Bolniško zavarovalni prispevki so lani znašali 64.521,089 din.

KOLIKO ZAVAROVANCI PREJMEJO
Posebno zanimivi so statistični podatki, kako se razdele dohodki in izdatki glede na število zavarovancev. Tako je odpadlo od skupnih dohodkov na zavarovanca lani din 630,42 (predlanskim 547,79), od skupnih izdatkov pa 603,52 (561,09). Od poslovnega prebitka odpade na zavarovanca 26,9 din, med tem ko je predlanskim znašal primanjkljaj na člana 13,3 din. Dohodki bolniškega zavarovanja so dosegli lani din 65.521,089 din, predlanskim pa 54.776.641. Bolniško zavarovalnih prispevkov je bilo lani predpisano za 11,24 mil. din več kakor predlanskim. Na zavarovanca odpade lani samo na račun hranarine 174,02 din (predlanskim 165,73), za zdravila 66,87 (58,67), za zdravniške stroške 59,69 (60,58), za oskrbne stroške v bolnicah 70,93 (67,22), za zdravilišča in kopališča 31,16 (32,4), za zdraviljenje zob 11,65 (9,27) in na ambulatorijske stroške 14,32 (14,42) in na upravne stroške 86,3 (69,76).

—lj V počastitev spomina umrle ge. Tezije Jančarjeve so darovali uradniki Pokojniškega zavoda v Ljubljani 180 lir Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč. Najlepša hvala!

SAMO ŠE DANES PRVI PROGRAM 'VESELEGA TEATRA'

—lj Člani Ljubljanske čebelarke podružnice, ki se nimajo stojišča za ajdovo pašo na Dolenjskem, naj to kakovostno sporoče društveni čebelarji. Navedejo naj število panjev.

—lj Sobe in stanovanja za oficirje in uradništvo so še vedno zelo potrebna, zato mestno poglavarstvo prosi naj vsi, ki hočejo sobe ali stanovanja oddati, za oddajo namenjene prostore naznanijo v glavnem vložišču na mestnem magistratu, soba št. 1, v pritličju hiše na Mestnem trgu št. 27. Tudi tisti, ki so sobe že naznanili in jih oddali, naj to naznanilo, prav tako pa tudi, če so sobe spet na razpolago, prav tako pravi veliko povpraševanje ter si moramo prizadevati, da Ljubljana ohrani sloves gostoljubnosti.

Rdeči križ poroča

Javljamo, da ima Poizvedovalni oddelk Rdečega križa, Miklošičeva c. 22b, na razpolago tiskovine za dopisovanje z vojnimi ujetniki po 0,50 lire. Priporočamo svojem vojnimi ujetnikom, da se poslužijo le teh dopisnic.

Prosimo, da se zglase v naši pisarni sledeče osebe zaradi pošte: Filipič E., Gerbičeva 21, Wudler Branko, uradnik iz Celja, Stupica Nuša, Vodnikova 108, Mirnik Lotka, Tyrševa 1b-V, Srebotnjak V.

S. A. Distillerie

Liquore Strega

Najstarejša in rafiniranejša italijanska znanjka likerjev.

La più antica e nota marca italiana di liquori.

DITTA ALBERTI — BENEVENTO

Kolporterje

(alične prodajalce)

samo mlajše moške, ki imajo veselje do tega dela, iščemo za takoj. — Reflektanti naj se zglase v naši pisarni.

Uprava „SLOVENSKEGA NARODA“

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave danes ob 18, 19 in 21. uri.

KINO UNION Telefon 22-21

Drzne pustolovščine, senzacije in prekrasna drama velike ljubezni

„BEGUNCI“

Film je opremljen s 495. slovenskimi napismi

KINO MATICA Telefon 22-41

Zanimiv roman iz današnjega meščanskega življenja

GOSPODICA

Erik Frey Karl Schönböck Ilse Werner

KINO SLOGA Telefon 27-30

Duhovitost in satira sta glavni odliki filma

„ZLATA PAST“

v katerem ima glavno vlogo karakterni igralec E. G. Robinson

Razdeljevanje mesa na novi način

Po odredbi Prehranjevalnega zavoda Viskokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino se mora zaradi preskrbe z govejim mesom vsak odjemalec (stranka) najkasneje do 15. julija t. l. prijaviti najbližjemu ali pa tistemu mesarju, kjer je doslej navadno jemal meso.

Mesar mora vsakega družinskega glavarja in vse člane njegove družine vpisati v poseben seznam, navesti njih ime in druge podatke. Za to potrebne formulare seznamov bodo mesarji dobili pri svojem združenju.

Po tri izvide vestno in pravilno izpolnjenih seznamov morajo vsi mesarji do četrta 17. julija opoldne predložiti mestnemu preskrbovalnemu uradu v II. nadstropju Mestnega doma. Mestni preskrbovalni urad bo po ugotovitvi pravilnosti in resničnosti prijav en seznam vrnil mesarju.

Mesar bo smel prodajati meso samo strankam, ki bodo vpisane v njegovem seznamu.

Zaradi pravične in natančne prodaje mesa bo vsak mesar za svoje stranke priskrbel knjižice, kamor bo vsakokrat vpisal količino mesa in datum, kdaj je meso prodal. Brez te knjižice stranke ne bodo dobile mesa.

Zavodi in gostinski obrati ter vse civilne zavodske družine morajo prav tako mestnemu preskrbovalnemu uradu do 17. julija opoldne natančno in pravilno prijaviti število oseb, ki so pri njih na hrani. Za pravilnost prijav je odgovoren predstavnik zavoda oziroma lastnik gostinskega obrata. Če bi se pa ugotovilo, da se je kdo dvakrat ali celo večkrat prijavil, bo najstrožje kaznovan ter bo izgubil za nekaj časa pravico, dobivati meso.

Prodaja mesa bo pod najstrožjim nadzorstvom in bodo mesarji dobili še posebno navodila.

Prva oddaja mesa na ta za pravično razdelitev zanesljivi način bo v soboto 26. julija t. l.

Mestni preskrbovalni urad bo to razglasil še s posebnim lepakom, da se nikdo ne bo mogel izgovarjati, češ, da ni bil o tej odredbi poučen.

Ženske postajajo lažje

Velika ameriška Metropolitana zavarovalnica je ugotovila težo svojih zavarovancev ob priliki zdravniškega pregleda in izkazalo se je, da so postale primeri z letom 1922/23 ženske vseh velikosti in letnikov lažje. Njihova teža se je znižala za 1350 do 2250 gramov. Zanimiva je enakomernost nazadovanja teže v raznih starostnih dobah. To se ne da utemeljiti samo z modnimi novotarijami, temveč v prvi vrsti s prehrano, ki se je v zadnjih letih močno izpremenila.

DVOJNA LOGIKA

— Na kaj misliš?

— Na nič.

— To je pa zopet prava ženska logika. Na nič človek vendar ne more misliti.

— Kdo pravi, da ne? Mislila sem na to, kaj si mi podaril za god.

Poleti izpopolnjujte rejo malih živali

Drevi ob 20. bo na bežigradski šoli brezplačno predavanje o reji malih živali

Ljubljana, 10. julija. Reja malih živali je poleti na višku. Pomladanski mladiči domačjajo, pripravljajo se nova gnezda in marsikje imajo že drugič prirastek.

In ker se je letos neizmerno pomnožilo število malih gospodarjev, ki se bavijo z rejo malih živali, je nujno potrebno, da se vsi rejci pouče o vsem, kar je važno za uspeh reje.

Tako je začelo društvo Mali gospodar prirediti po okrajih predavanja. Na predavanjih poučujejo strokovnjaki vse interese o reji v splošnem, o negi bošne živali, o krmiljenju in o vsem drugem, kar je pomembno za napredek te važne gospodarske panoge, ki postaja vsak dan pomembnejša.

Nedvomno nastajajo tudi pri reji malih živali čisto težave. Znatno so neprijetne pri reji kokoši, ker primanjkuje piče. Vendar se pomanjkanje piče vsaj delno lahko nadomešči z raznimi pripomočki, ki pa jih lahko s pridom uporabljamo le rejec, ki je o tem poučen. Tudi kuncjereja je uspešnejša, če rejec dobro pozna, kako in kaj naj krmí svojim kuncem, da bo lahko poceni vzrejal izvrstne živali. Izkušeni rejec bo lahko na preprost način dosegel lepše uspehe z zeleno krmno in z odpadki, ki jih daje vrt, nego bo nevede rejec dosegel pri krmiljenju z dragim ovsom.

Pri predavanjih pojasnjuje besede predavateljev skiptične slike in filmi. Tako

so predavanja še prav posebno nazorna in koristna za vse zainteresente.

Nikdar ni dovolj naglašeno, da je nujno potrebno, da se število rejcev malih živali še bolj pomnoži. Čim več jih bo, tem lažje bomo premagali težkoče, ki bodo vedno večje v prehrani mestnega prebivalstva. Družine, ki imajo na svojem vrtu dobro urejeno kokošjerejo, prijetno občutijo, koliko pomenijo jajca, ki jih kokoši vsak dan naneso. In če je krmiljenje kokoši pri tem smotno, je korist še tem izdaterejša, ker je dosežen pridenek brez previsokih izdatkov. Zlasti pa se korist smotne reje kaže pri kuncih, ki jih je gotovo najlažje gojiti in ki prinašajo najcenejšo prirejo.

Uspehi pa so seveda vedno odvisni od znanja rejca. Zategadelj naj vsak rejec skrbí, da bo o vsem zadostno poučen in da se bo v vseh primerih obračal na strokovnjaka in na društvo, ki lahko vedno prisloži v pomoč.

Drevi ob 20. priredi društvo Mali gospodar na bežigradski ljudski šoli brezplačno predavanje o reji malih živali. Predaval bo na podlagi slik inž. Freif A. V zvezi s predavanjem bodo nato izvedeni razgovori o vsem, kar bo zbrane rejce zanimalo. Na predavanje vabimo vse rejce in male gospodarje iz severnega dela mesta in tudi od drugod.

DNEVNE VESTI

— Nemčija pomaga Hrvatski. Na nedavnih nemško-hrvatskih gospodarskih pogajanjih so proučili možnost pospeševanja hrvatskega gospodarstva s pomočjo tehničnih in finančnih sredstev, ki z njimi razpolaga Nemčija. Dokler ne stopi v veljavo nemško-hrvatska trgovinska pogodba, bo veljala pogodba, sklenjena med Nemčijo in bivšo Jugoslavijo 1. maja 1934. Za nemški uvoz iz Hrvatske je bila določena za čas od 1. julija do 30. septembra 1941 vrednost okrog 30.000.000 nemških mark. Gre v prvi vrsti za les in poljske prideleke. Hrvatski uvoz iz Nemčije bo obsegal v prvi vrsti blago, potrebno za zgraditev hrvatskega gospodarstva in za odstranitev po vojni povzročene škode. Plačilni promet bo urejen s posebno pogodbo med obema državama, in sicer po tečaju 5 nemških mark za 100 dinarjev. Češkomoravski protektorat bo vključen v to pogodbo. Za civilni potniški promet med obema državama je predvidenih na obeh straneh po 300.000 nemških mark.

— Blagovni promet med Nemčijo in Bal. kanom. Z odlokom nemškega prometnega ministra z dne 5. februarja 1941 je bil postopek glede prevoza blaga v bivšo Jugoslavijo in iz nje razširjen. Zaradi razpada bivše Jugoslavije so nastale naslednje izpremembe: Blagovna centrala v Beogradu je pristojna zdaj samo še za promet s Srbijo. Ker je bilo odpravljeno zastopstvo nemških državnih železnic, je prevzel vodstvo centrale Walter Müller. Centrala ima začasno svoj sedež v Zemunu. Ustanovi se blagovna centrala v Zagrebu. V njeno pristojnost spada promet iz Hrvatske. Dodeljena je glavnemu zastopstvu nemških državnih železnic v Zagrebu. Za promet z ozemljem bivše Jugoslavije, ki je bilo priključeno Bolgariji, je pristojna blagovna centrala v Sofiji. Glede prometa z ozemljem bivše Jugoslavije, priključenim Madžarski, bodo izdane še posebne odredbe. V veljavi pa ostanejo glede prvih treh primerov pri uvozu iz teh dežel določbe naradbe z dne 5. februarja 1941, po katerih je treba tudi uvozne transporte načeloma prijavljati blagovni centrali za jugovzhod v Berlinu. Za promet iz Grčije se ustanovi blagovna centrala v Solunu.

— Ne pošiljajte denarja v pismih. Pošt-na direkcija objavlja: Občinstvo opozarjamo, da je prepovedano pošiljati denar v navadnih in priporočenih pismih. Prepovedano je tudi pošiljati v pismih poštne znamke v vrednosti nad 30 lir.

— Iz zemljiške knjige. Ljubljanski zemljišnji urad je dosegel od začetka tekočega leta do konca junija nad 3500 poslovnih številk. V šestih dneh julija je bilo zaznamovanih že 64 kupnih pogodb v skupni vrednosti 8.220.300 din. Največ zemljišč v mestu in okolici je bilo letos prodanih po 100 do 500 din kvadratni meter.

— Huda nesreča z lovsko puško. V Poljčanah se je pripetila v ponedeljek huda nesreča z lovsko puško. 26letni posestnikov sin Alfred Ošina je našel na travniku lovsko puško in hotel se je preprčati, ali je nabita. V ta namen je obrnil cev navzgor in sprožil. Cev je bila zatrpana s prstjo in jo je zato razneslo. Mladeniču je udarilo več drobec cev v oči, tako da bo najbrž oslepel. Ponesrečenca so prepejali v bolnico.

— Nesreče. Angelo Tomaničev, 4letno hčerko orožniškega narednika iz Horjula je včeraj popoldne podrl neki avtomobilist. Otrok je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. — Vera Zagar, 30letna delavka v tovarni Saturnus, je včeraj dopoldne pred magistratom prekmalu stopila z drvečega tramvaja in padla je tako nesrečno, da se

— Huda nesreča z lovsko puško. V Poljčanah se je pripetila v ponedeljek huda nesreča z lovsko puško. 26letni posestnikov sin Alfred Ošina je našel na travniku lovsko puško in hotel se je preprčati, ali je nabita. V ta namen je obrnil cev navzgor in sprožil. Cev je bila zatrpana s prstjo in jo je zato razneslo. Mladeniču je udarilo več drobec cev v oči, tako da bo najbrž oslepel. Ponesrečenca so prepejali v bolnico.

— Nesreče. Angelo Tomaničev, 4letno hčerko orožniškega narednika iz Horjula je včeraj popoldne podrl neki avtomobilist. Otrok je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. — Vera Zagar, 30letna delavka v tovarni Saturnus, je včeraj dopoldne pred magistratom prekmalu stopila z drvečega tramvaja in padla je tako nesrečno, da se

— Huda nesreča z lovsko puško. V Poljčanah se je pripetila v ponedeljek huda nesreča z lovsko puško. 26letni posestnikov sin Alfred Ošina je našel na travniku lovsko puško in hotel se je preprčati, ali je nabita. V ta namen je obrnil cev navzgor in sprožil. Cev je bila zatrpana s prstjo in jo je zato razneslo. Mladeniču je udarilo več drobec cev v oči, tako da bo najbrž oslepel. Ponesrečenca so prepejali v bolnico.

— Nesreče. Angelo Tomaničev, 4letno hčerko orožniškega narednika iz Horjula je včeraj popoldne podrl neki avtomobilist. Otrok je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. — Vera Zagar, 30letna delavka v tovarni Saturnus, je včeraj dopoldne pred magistratom prekmalu stopila z drvečega tramvaja in padla je tako nesrečno, da se

— Huda nesreča z lovsko puško. V Poljčanah se je pripetila v ponedeljek huda nesreča z lovsko puško. 26letni posestnikov sin Alfred Ošina je našel na travniku lovsko puško in hotel se je preprčati, ali je nabita. V ta namen je obrnil cev navzgor in sprožil. Cev je bila zatrpana s prstjo in jo je zato razneslo. Mladeniču je udarilo več drobec cev v oči, tako da bo najbrž oslepel. Ponesrečenca so prepejali v bolnico.

— Nesreče. Angelo Tomaničev, 4letno hčerko orožniškega narednika iz Horjula je včeraj popoldne podrl neki avtomobilist. Otrok je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. — Vera Zagar, 30letna delavka v tovarni Saturnus, je včeraj dopoldne pred magistratom prekmalu stopila z drvečega tramvaja in padla je tako nesrečno, da se

— Huda nesreča z lovsko puško. V Poljčanah se je pripetila v ponedeljek huda nesreča z lovsko puško. 26letni posestnikov sin Alfred Ošina je našel na travniku lovsko puško in hotel se je preprčati, ali je nabita. V ta namen je obrnil cev navzgor in sprožil. Cev je bila zatrpana s prstjo in jo je zato razneslo. Mladeniču je udarilo več drobec cev v oči, tako da bo najbrž oslepel. Ponesrečenca so prepejali v bolnico.

— Nesreče. Angelo Tomaničev, 4letno hčerko orožniškega narednika iz Horjula je včeraj popoldne podrl neki avtomobilist. Otrok je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. — Vera Zagar, 30letna delavka v tovarni Saturnus, je včeraj dopoldne pred magistratom prekmalu stopila z drvečega tramvaja in padla je tako nesrečno, da se

POHISTVO
izdeljivo po naročilu in izvršujem vsa popravila. — Zorman, Ljubljana, Breg 14. 1158

POSTREŽNICO
mlajšo, pridno in poteno za čez dan sprejem takoj. Vaupotie, Gallusovo nabrežje 7. III. nadstropje. 1162

DAME!
Olajšanje bolečin pri mesečnih čiščeh na blažen način, če pijete pravilno pripravljeno medicino (izjava doktorja med. A. Springerja). Pristno »AMBROZEVO MEDICO«
dobite pravilno pripravljeno le v ME-DARNI — Ljubljana, Židovska ulica 6. 32 T

PRASKA
DOMAČA MAST
čisti in zdravi rane. — Dobi se v vseh lekarnah! R. d. št. 2/41.

OTROŠKI VOZICEK
in rabljeni šivalni stroj kupimo. Ponudbe na oglasni oddelk »Slovenskega Naroda« pod šifro »Takoje«. 1147

PRASKA
DOMAČA MAST
čisti in zdravi rane. — Dobi se v vseh lekarnah! R. d. št. 2/41.

OTROŠKI VOZICEK
in rabljeni šivalni stroj kupimo. Ponudbe na oglasni oddelk »Slovenskega Naroda« pod šifro »Takoje«. 1147

GRADO

l'isola della sabbia d'oro (Prov. di Trieste)

Spiaggia ideale per famiglie e bambini.

Impianti curativi unici in Europa.

TERME MARINE

Bagni caldi d'acqua marina

Bagni di mare all'acido carbonico. Bagni di schiuma al zolfo. Inalazioni. Nebulizzazioni. Irrigazioni.

SOLARIUM

Bagni di sole e di sabbia.

Tutte le cure sotto sorveglianza medica.

Riduzioni ferroviarie del 50 per cento.

Informazioni:

ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO TRIESTE

AZIENDA AUTONOMA DI SOGGIORNO - GRADO

a Lubiana - Ufficio CIT, Tyrševa 11.

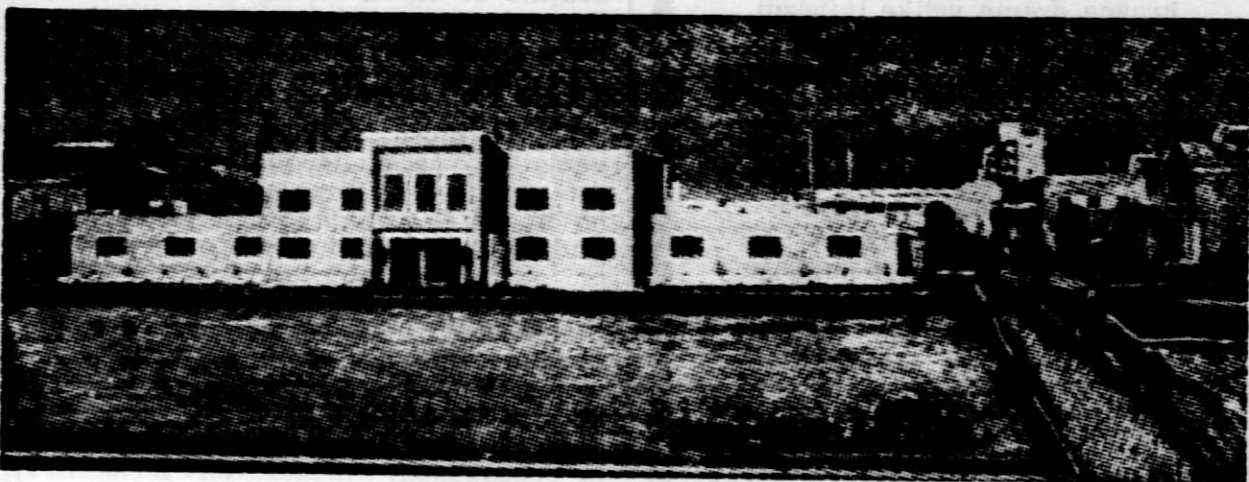
ALBERGO PARCO 'ALLA SALUTE' - GRADO

Casa familiare distinta. Di fronte alla spiaggia. 100 letti. Acqua corrente. Bagni. Prezzi convenienti. — Prospetti a richiesta. — Telef. 75.

Odična družinska hiša. Tik ob plaži. 100 postelj. Tekoča voda. Kopei. Cene zmerno. — Prospekti na zahtevo. — Telef. 75.

Razvoj italijanske kinematografije

V zadnjih letih izdelajo v Italiji povprečno 120 filmov letno — Ugodne posledice državne intervencije

Cinecittà, centro della produzione cinematografica italiana — Cinecittà, središče italijanske filmske industrije

Tudi naši javnosti so že znani veliki uspehi, ki jih je dosegla v zadnjih letih italijanska kinematografija. Italijanski filmi so po svetu vedno bolj priljubljeni. Zato bo zanimalo vse, ki sledijo razvoju kinematografije, s kakšnimi sredstvi je italijanska filmska industrija dosegla tako visoko stopnjo, da se lahko meri s filmskimi industrijami vseh velikih narodov in da ima zelo veliko vlogo v vsem so-časnem kulturnem življenju Italije.

Kinematografija je najmočnejše orodje, ki ga je dejal Duce Fašizma in Predsednik Vlade Mussolini. S tem je bilo jasno rečeno, koliko važnost polaga na kinematografijo kot orodje ljudske prosvete in propagande idej, na katerih stoji sodobna Italija. Italija spada med države, kjer posebej filmu velika pozornost. Konceptija moderne države sploh izključuje, da bi bila kinematografija v rokah zasebni-

kov, da bi bila torej navadno trgovsko podjetje, iz katerega kujejo dobiček samo poedinci. Italija je uvedla oficiojno kontrolo nad vso filmsko industrijo leta 1934. V Ministrstvu za narodno prosveto je bilo ustanovljeno generalno ravnanje za kinematografijo.

O rezultatih tega ukrepa govore najzgovorneje številke in dejstva. Po državni intervenciji se je filmska proizvodnja več ko podvojila. V zadnjih letih izdelajo v Italiji povprečno 120 filmov na leto. To pomeni nad polovico vse domače potrebe filmov ali z drugimi besedami, število uvoženih filmov ne doseže števila doma izdelanih, ki jim daje občinstvo prednost. Toda napredek italijanske filmske proizvodnje se ne da meriti samo po dvigovanju se krivulji izdelanih filmov. Enako zanesljivo merilo so tudi vedno večji produkcijski stroški, ki dokazujejo med drugim, da

se obenem z večjim kapitalom, investiranim v produkcijo, večja tudi celotna organizatorična in umetniška skrb, posvečena produkcijskemu procesu.

Rezultat državnega nadzorstva so potrjeni produkcijski stroški. V letih 1934/35 so znašali približno 600.000 lir letno, zdaj pa znašajo že 1.500.000 lir. Povečalo se je tudi število v Italiji izdelanih večjih filmov. Rekordni znesek predstavlja 10 milijonov lir za izdelavo enega filma. Enako zanesljivo merilo italijanskega filma je tudi naraščajoče število filmskih izdelovalnic, ki jih ima zdaj Italija okrog 70, če računamo tudi manjše produkcijske družbe. Lepo napreduje tudi izvoz italijanskih filmov v inozemstvo in celotni inkaso. Prizadevanje Ministrstva za narodno prosveto na polju filmske produkcije je visoko dvignilo etično, umetniško in kulturno-politično raven filma. Ena izmed zadnjih akcij za zvišanje vsebinskega nivoja italijanske kinematografije je bil razpis nagrade 100.000 lir za najboljši libreto s scenarijem. Tekme, ki je dosegla lep uspeh, se je udeležilo 800 avtorjev. Razmerje države do filma v Italiji je karakteriziral Minister narodne prosvete Pavolini z naslednjimi besedami:

Država ne dela producenta, pač pa uvaja disciplino v produkcijo, ki je ostala v rokah zasebne pobude in podjetnosti. Država si bo vedno prizadevala zatreti vsakršno improvizacijo poedincev in skupin, ki se lotevajo filma z izključno priložnostnimi in spekulativnimi nameni. Obenem se bo zahteval točen elaborat ter skrbna metodna in vestna predhodna priprava vsega, kar se potrebuje za realizacijo filma. To je temeljni pogoj, če hočemo doseči prihranek na času in denarju.

Roma: Il Duce passa in rivista una grande unità motorizzata del Corpo di spedizione contro l'U. R. S. S. — Kim: Duce pregleduje veliko motorizirano enotico ekspedicijskega zbora, ki je bil poslan na fronto proti Sovjetski Rusiji

vbrižgajavajo pod kožo barvilo, ki postane potem temnomodro.

Tetoviranje varuje baje človeka bolezni in hudobnih duhov. Na otokih Južnega morja je pa tudi znak politične in družabne pripadnosti. Od tod so pripeljali navado tetoviranja tudi mornarji. Na parnikih je bila že davno moda nositi na roki ali na prsih po vzorcu Malajcev različne tetovirane figure. Mornarji se najbolj navdušujejo za sidra, ladje ali lepe ženske. Modernemu mornarju, ki ne more

živeti brez tega svojevrstnega okrasa se ni treba več mučiti po primitivnih metodah Avstralcev, kajti v velikih pristaniških mestih so povsod strokovnjaki za tetoviranje. Nedavno je prišla v javnost vest, da nameravajo v Ameriki tetoviranje prepovedati. Malo je pa verjetno, da bi sama prepoved zadostovala. Mornarji so namreč vneti za razne posebnosti in ponosni na svoje tetoviranje, čeprav ne vedo zakaj in čemu imajo tetovirane na rokah ali prsih razne podobe.

Žid Tannenzapf pred sodiščem

Veleslepar, ki mu očita obtožnica poneverbo 105 milijonov frankov

Pred enajstim pariškim sodnim dvorom se zagovarja žid Bernard Nathan Tannenzapf. Sodni uradnik je trikrat poskusil, preden se mu je posrečilo izgovoriti njegovemu galskemu jeziku povsem tuje obtožbeno rodbinsko ime. Obravnava proti temu židovskemu velesleparju, ki bi ga lahko primerjali Barnatom, Kutiskeru, Mannheimerju in Staviskemu, vzbuja veliko pozornost tako zaradi obtožbe osebe kakor tudi ogromne, po njem povročene škode. Gre približno za 700 milijonov predvojnih francoskih frankov. Toliko je po neverili Tannenzapf vsega skupaj, medtem ko gre v sedanjih obravnavi za 105 milijonov. Tannenzapf ni bil znan v javnosti pod tem imenom, ki ga Francoz tako težko izgovorijo. Ta prebrisani žid se je zadovoljil s svojimi krstnimi imenoma Bernard Nathan. Rabil ju je tudi v svojem podjetju in še nedavno je žarela na mnogih projekcijskih platnih njegova kratka Nathan-Pathe. Za to značko se je dolgo skrivljal filmski diktator bivše Francije in veleslepar, kakršnih pozna svet malo.

V gostoljubni predvojni Pariz je prišel Tannenzapf v času, ko so ljudje še nosili tam visoke stoječe ovratnike, ozke hlače in komične klobuke, torej leta 1906. Prišel je naravnost iz židovskega okraja rumunskega mesta Jassy. Toda imel je že takrat dober nos za novo dobo. Spoznal je, kako neslutene možnosti prinaša s seboj izum bioskopa. Hitro si je poiskal v Parizu nekaj mladeničev njegovega kova, ki se ponosno neopazeno približujejo na Montmartru in Montparnassu po zabavi hrepenecim gospodom in jim ponujajo zajemljeno, neretuširane fotografije. Za nje je jel Tannenzapf izdelovati pornografsko robo in kmalu je prijel na »živim slikam«. Oblasti so ga sicer prijele, toda to ga ni motilo, ker se je znal hitro izmotati. Niti svetovna vojna ni mogla prekiniti njegovega delovanja. Po vojni je ustanovil filmsko izposojalnico pod mnogo obetajočim imenom »Rapidfilm«. Prišel je v stik z velikim svetom in tam se mu je posrečilo najti pokrovitelje, da so mu izbrisali njegovo predvojno kazen in mu svečano podelili francosko državljanstvo.

Francoski trg je obvladovala takrat še filmska družba Pathe. Njen vodilni ravatelj Pathe je bil pa že naveličan trgovski poslov in hotel se je umakniti iz javnosti. Kdo naj bi zavzel njegovo mesto? Družba

Pathe je imela 50.000.000 frankov kapitala. Tannenzapf je bil pa takrat še brez premoženja. In vendar je znal spraviti pod svoj vpliv to družbo. Dva židovska bankirja sta mu podpisala menico na 54 milijonov frankov. Tako je postal Tannenzapf kar čez noč ravnatelj in lastnik vodilne francoske filmske družbe. Kako je likvidiral menici in izplačal Pathea? S potvorno bilanco je bila najprej izpraznjena blagajna, potem pa je šlo lepo po znanem zgledu. Bernard Nathan, kakor se je pisal veleslepar, se je, čim je dobil v svoje roke veliko filmsko podjetje, udeležil ustanovitve manjših podjetij in je tako sčasoma dosegel zvišanje delniške glavnice svoje družbe na 160.000.000 frankov. Potem je pa tekel denar kar v potokih. Enako hitro je narasel njegov vpliv, in nihče več si ni upal dvomiti o njegovi poštenosti, saj je vendar obehval z ministri in celo s prezidentom republike.

Tako je šlo do leta 1935. Takrat je pa doživela polom neka manjša filmska družba. Prišla je v konkurz, toda šele čez nekaj mesecev je prišla na vrsto tudi družba Nathan-Pathe. Afera je dvignila takrat v francoski javnosti mnogo prahu. Ni se pa našel noben francoski državni tožilek, ki bi si upal zapreti prezidentovega gosta. Poltrugo leto je potrebovalo sodišče za pravo obravnavo in šele v septembru 1938 je bil Tannenzapf aretiran. Ko je bila pa obtožnica proti njemu že sestavljena, je izbruhnila vojna. Tako je minilo še pol drugo leto, preden je stopil Tannenzapf pred sodišče. V rokah tega velesleparja se je razblinilo 500 do 700 milijonov francoskih frankov. Obtožnica mu očita poneverbo 105 milijonov frankov, za drugo pa sodišče še zdaj nima dokazov. Obravnava proti Tannenzapfu se je pričela v zadnjem tednu junija in bo trajala približno mesec dni.

Izvoz borovnic iz Bolgarije v Nemčijo. V Bolgariji so letos zelo dobro obrodile borovnice, ki so jih že začeli izvažati v Nemčijo. Vsak dan jih izvozijo 2 milijona kg. Izvozili jih bodo 70.000.000 kg, od tega nekaj tudi konserviranih. Obenem se že vrše pogajanja glede izvoza bolgarskega grozdja v Nemčijo. Izvoziti ga nameravajo 10 milijonov kg.

Obnova Manzonijskega doma

Obnovitev doma slavnega italijanskega pisatelja Alessandra Manzonijskega 1784 do 1873 v Rimu v ulici Morone bo končana letos jeseni. Strokovnjaki in tehniki, ki jim je bila poverjena obnova spomenika slavnega in zelo popularnega pisatelja, so sklenili dati Manzonijskemu domu prvotno obliko, kakršno je imel, ko je prebival v njem pisatelj. To pa je pomenilo precej težavno nalogo, kajti odstraniti bo treba vse izpremembe, ki so nastale sčasoma zlasti v notranjosti doma. Tako so padle stene in prizidki, o katerih se točno ve, da jih v Manzonijskih časih ni bilo. Odstranili so tudi moderne kopalnice. Pod ometom in baročno stukaturo so se pojavili mnogo lepši prvotni stropi.

Vse pritličje doma bo preurejeno v muzej in bo torej dostopno javnosti. Ostali deli palače bodo izpremenjeni v arhiv in knjižnico, kjer bodo lahko delali obiskovalci s pomočjo bogatega študijskega materiala o Manzonijski. Vsa ta dela nadzira centrala za proučevanje Manzonijskih del. Rimska javnost z napetostjo pričakuje otvoritev muzeja v Manzonijskem domu. Omenjena centrala je že izdala prvi zvezek, obstoječ iz treh delov manjših izdaj Manzonijskih del, in sicer brez kritičnih opazk. Kritično izdajo pripravljata centrala kot veliko izdajo Manzonijskih del. Njeno uredništvo je v rokah profesorjev Barba in Ghisalbetta (Promessi sposi), Piera Fossia (La Morale Cattolica), Irene Senesina (Tragedie e Poesie), Michela Zilina (La colonna infame), Bruna Migliorina (Scritti sulla lingua) in Marino Parentia (Epistolario). V dokaz tega, kako živa in priljubljena so še vedno Manzonijska dela, zadostuje omeniti dejstvo, da se njegov slaven roman »Promessi sposi« pravkar filma v rimski Cinecittà v režiji Maria Camerinia.

Nekaj o tetoviranju

V vsem Južnem morju se je ohranilo tetoviranje od pradavnih časov kot ljudski običaj, toda v ospredju so vedno stali verski nagibi. Izraz sam izvira od tahitskega tatau, kar pomeni risati. Predpisi tabu, ki urejuje vse socialno življenje primitivnih narodov v območju Tihega oceana in Maurorv na Novi Zelandiji, obsegajo stroga navodila o tem kdaj in kako je treba tetovirati sinove plemena, ko jih proglase za močje. Tetoviranje obstoja večinoma iz vžigavanja ali ponovnega zarežavanja v kožo. Primitivni narodi uporabljajo v ta namen navadno ostre trne ali pa naostrene kosti. V ranice vtirajo ali

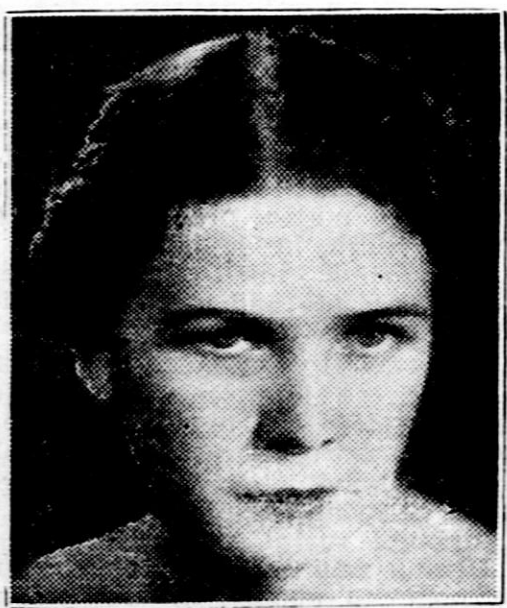
Schubert - Berthé: Pri treh mladenkah

Prva letošnja uprizoritev te priljubljene spevoigre bo v soboto

Ljubljana, 9. julija
Kot zadnje repertoarno delo v tekoči sezoni pripravljata opera spevoigra »Pri treh mladenkah«, katere letošnja vpri-zoritev bo prvič v soboto 12. t. m.

La soprano Xenia Vidali e il baritono Vekoslav Janko, membri dell'Opera canteranense nell'operetta »La casa delle tre ragazze« di Schubert-Berthé, diretta da Zebre a messa in scena da Drago Zupan. — Opera člana, baritonist Vekoslav Janko in sopranistka Ksenija Vidalijsva bosta pela glavni partiji v Schubert-Berthejevi opereti »Pri treh mladenkah«. Delo je muzikalno našudiral dirigent Zebre, središča pa ga je Drago Zupan.

»Pri treh mladenkah« je delo, ki je šlo že velikokrat čez naš oder. To je znamenje, ki govori delu in okusu našega občinstva v prid. Prisrčnost in čustvenost, ki sta osnovni ton dela, dvigata to spevoigro visoko nad raven običajnih operet. Zgodba o brezupni ljubezni skladatelja Franca Schuberta, (ki je osrednji lik) sicer menda biografsko ni povsem verodostojna, vendar je način, kako je obravnavana, okusen, tako da je verjetna, gani-va in nekoliko tragikomična.

Berthé je uporabil pri kompoziciji te spevoigre motive najrazličnejših Schubertovih skladb, štiri njegove pesmi pa je porabil za osnovo zgodbe, v kakšnih okoliščinah so nastale.

Celotni libreto je vsebinsko hubeznost zgodba, v pristnem dunajskem, biedermeierskem slogu, z vsemi značilnostmi tiste dobe in njenih ljudi. Meščansko okolje, v katerem se dejanje suča, daje tudi dovolj povoda za humorne prizore, brez katerih si take spevoigre ne moremo misliti. Domanečnost, prisrčnost in gracija se družijo s Schubertovimi pesmimi v biedermeiersko ljubeč sopeko.

Trije glavni junaki so: Schubert, (ki ga bo pel pri novi uprizoritvi operni baritonist Janko), njegova ljubljena Hannele (operna sopranistka Vidalijsva) in baron Schober (Belizar Sancini), dobri Schubertovi prijatelji, ki si prizadeva pomagati mu do ljubzenske sreče.

Komični trio so: dvorni steklar papa Tschöll (Zupan), ki je v tej vlogi že popularni, italijanska pevka Grisi (Poličič), ki je z italijanskim naglasom v govoru in celotno zasnovi vloge odnesla doslej vedno velik delež na uspehu; nov bo Modest Sanci v vlogi tajnega agenta Nowotnega. Ne smemo pa pozabiti omeniti epizodnega lika dunajske hišnice; tudi tokrat jo bo posebej ljubila dramška članica Rakarjeva, ki je ostala v tej vlogi nepozabna.

Originalne Schubertove pesmi, ki so v tej spevoigri, pojejo: Schubert: Blažen dan..., Ko se nad zemljo razpne noč..., Vidalijsva: Podoknica, Schober: Na vsako deblo to bi vrezal rad...

Spevoigra vsebuje tri dejanja, za katero sta napisala libreto dr. A. M. Wilkner in Heinz Reichert.

Spevoigro bo dirigiral Demitrij Zebre, režiral pa jo je Drago Zupan. Maša SI.

Obnovite naročnino!

Tito A. Spagnoli:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

— Da? — bila je. Odpeljala se je tja tretjega ali četrtega.

— Po kaj?

— Ah, tega ne vem. Od mene je zahtevala tisoč lir, češ, da mora nekaj nakupiti. Sicer se je pa večkrat vozila v Benetke, preden jo je jela mučiti srčna bolezen.

V naslednjem trenutku sem moral zapustiti svoje opazovališče pri vratih salona, ker sem bil zasilski, da je nekdo vstopil. Bil je stari baron Skalizzi, ki mu je bil nekdo povedal, da ga iščem. Pod pretvezo sem ga odvedel v vežo kajti govoril je preglasno, in slišali naju bi bili, če bi ne bila odšla iz salona, kamor sem se hotel vrniti, čim bi se otresel barona. Toda usoda je hotela, da nisem mogel več zadostiti svoji radovednosti.

Kmalu potem sta prišla skozi vežo dva služabnika s čajno mizico in odšla sta v salon, kjer so servirali čaj in kjer so se bili zbrali gostje, ki so se mudili dotlej v vestibulu. Izmed rodbinskih članov ni bilo med njimi nikogar.

— Ti so vsi z notarjem v knjižnici, — mi je povedal baron. — Tudi jaz sem bil doslej tam... Da, uboga grofica je mislila tudi name... Ah, zveš, nepozabna prijateljca!

31

Ubogemu možu so se zalesketale solze v očeh in šele ko se je njegova ginjenost nekoliko polegla, sem ga mogel vprašati po groficih oporoki.

— Seveda je mogla razpolagati samo s premoženjem, ki je bilo njena last, to se pravi s svojjo doto in z denarjem, ki ga je bila podedovala po svojem bratu. Vse to so dobili v enakih delih njeni otroci in vnuki. Baron Scalizzi je dobil velik, revež župnije, cerkev in služinčad pa majhne legate. Družabnici je zapustila prstan. Tudi na strica Poldo je mislila, zapustila mu je dragoceno sliko iz 16. stoletja, krasno Zveličarjevo glavo.

— Koliko je bila podedovala po svojem bratu? — sem vprašal barona.

Toda grofica v svoji oporoki ni določila nič točnega temveč se je zadovoljila s tem, da je samo povedala, da je shranjeno v bančnem safu v Benetkah vse, kar je imela, razen dote.

— To bomo pa kmalu zvedeli, — je pripomnil baron. — Seveda ne verjamem da bi šlo za večje premoženje, čeprav si je mogel človek takrat, ko je odpoval njen brat v Avstralijo, tam še pridobiti veliko premoženje.

— Kaj pa je počel v Avstraliji?

— Tega ni nihče vedel. Približno pred petnajstimi leti se je izselil in nikoli več se ni vrnil v Evropo. Tu pa tam je pisal svoji sestri, zdaj iz enega zdaj zopet iz drugega mesta, nikoli ji pa ni v pisnih opisoval svojega življenja. Na temelju samega dejstva da ni nikoli zahteval denarja, so vsi mislili, da je v Avstraliji obogatel.

Med tem pogovorom se je bila ura že močno pomaknila naprej. Ob pol sedmih sta preiskovalni sodnik in državni tožilek, ki sta bila ta čas končala zasliševanje, zapustila salon. Preiskovalni sodnik je odšel s poročnikom Marsicom in zapisnikarjem v prvo nadstropje od koder so se čez četrto ure vrnili. Slišal sem, kako je dejal preiskovalni sodnik poročniku:

— Dobro, vi se torej zavzamete za to. Nes pametno bi bilo prevažati vse to v Trbiž. Preglejte vse dobro in zadržali bomo samo to, kar bi nam utegnilo kaj koristiti.

Kmalu potem sta državni tožilek in preiskovalni sodnik zapustila vilo. Ko sta šla mimo mene, me je preiskovalni sodnik nekam presenečeno pogledal, rekoč:

— Vi ste še vedno tu? Jutri ob devetih bo obdukcija. Če ji hočete prisostvovati, lahko pridete. Lahko noč!

Bilo je razumljivo, da se je zdela preiskovalnemu sodniku čudna moja navzočnost. In tako sem odšel tudi jaz — nekoliko proti svoji volji. Zdej sem bil že tako zapleten v to meni novo zadevo, da bi se najraje ne bil več gnil z mesta in zavidal sem celo Karabinjerju, ki je smel stati pri vratih v park na straži.

IX.

Doma sem našel strica Poldo, ki se je bil pravkar vrnil od nekega umirajočega bolnika. Poklicali so ga bili okrog štirih in zato ni mogel priti v vilo.

— No? — me je vprašal, ko je odmočil očenaš pred večerjo in sedel.

— Še nič, — sem odgovoril. — Državni tožilek in preiskovalni sodnik sta se odpeljala in jutri jutraj bo obdukcija. — Pripomnil nisem ničesar. Catina je jedla z nama in ni se mi zdelo umestno govoriti v njeni prisotnosti preveč. Bila je sicer dobra žena, samo klepetala je rada. Stric Poldo je zmajal z glavo in ker je razumel moj molk, je napeljal pogovor na nekaj drugega.

Z jedjo še nismo bili pri kraju, ko je prišel striček koadjutor, mlad, vnet duhovnik, ki pa je bil zelo priljubljen kar mi ni ugajalo. Zato sem takoj po sadju vstal od mize, si prižgal cigareto, vzel popoldne prinešene liste in odšel na vrt. Bilo je še dovolj svetlo, da sem mogel malo brati in zamišljeno sem prebiral novine.

Večer je bil miren. Zrak je bil poln vonja po solncu segrete zemlje. Iz hišic, raztresenih po gričih, so se razlegali od blizu in daleč različni glasovi, iz bližine se je pa slišal stričev in koadjutorjev glas. Catina je kramljala v kuhinji s kmečkim dekletom, ki je opravljalo težja dela, mačka si je pa zaman prizadevala ujeti netopirje, frfotajoče tik nad zemljo. Bil je večer, kakor vsak drugi, topel, prijeten in neizrečeno miren. Toda ta mehki čar ni mogel učinkovati name tako, kakor sicer. Bil sem nemiren in raztresen, kajti dogodki zadnjih dveh dni so mi stali živo pred očmi in zdelo se mi je kakor da je minilo mnogo več časa.